

## 4. Bibliographie der Schriften

**August Hermann Franckens, S. Theol. Prof. & Past. til S. Ulrich i Halle, og Gymnasii Scholarchæ, Haand=Postill, Eller Korte Prædikener Paa Søndage og ...**

**Francke, August Hermann**

**Kopenhagen, 1752**

Paa Alle Helgenes Dag.

---

### Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle ([studienzentrum@francke-halle.de](mailto:studienzentrum@francke-halle.de))

### Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle ([studienzentrum@francke-halle.de](mailto:studienzentrum@francke-halle.de))

896 Hvorledes Gud ved sine hiemfølgelser 2c.  
og naade til, at erkiende, hvilket dit hellige  
øymærke er, i alle de ring, du lader os veder-  
fares, og i alle dine tugtelser og forsøgelses;  
og lad os saa have den nytte og frugt deraf,  
som du stikker dem til, at vi omsider maae  
evindelig prise dig for alle dine miskund-  
heder og trofastheder imod os. Hør os  
for Christi skyld, Amen.

~~~~~  
**Paa Alle Helgenes Dag.**

Hvad for beskaffenheder der findes  
hos dem, som ville i og formedelst JE-  
sum erlange saligheden.

Naadigste og barmhiertigste Gud, og trofas-  
te Frelser Jesu Christe! du som vil, at alle  
menninger skal blive salige, og komme til  
sandheds erkiendelse, lær os selv ved din  
gode Aand, hvilken den vey er, som rækkes  
dig, og paa den vi kand finde hvile for vore  
siele. Lad os eylængere vandre efter vore e-  
gne tanker, paa en vey, som ikke er god; men  
før du os selv til din himmelske sandheds  
rette og kraeftige erkiendelse, at vi saa og  
maa faae deel i den salighed, som du har  
lovet alle dem, som dig elske, og af gandske  
hierte indtil enden vandre i dine veye. Hør  
os for din evige kjerligheds og miskund-  
heds skyld. Amen.

Effter

**S**ælskelige i HErren! Det er et klart vidnesbyrd om menneskenes dybe fordervelse, at de, da de aabenbarligen ere afvigede fra sandheds og fredens vej, og vandre efter deres egne tanker paa en vej, som ikke er god, som HErren siger om Israhel, Esa. 65, 2. dog tænke, og stibt indbilde sig og andre, at de ere Guds børn, at der er idel fred, og ingen fare, og at de ere i en Gud behagelig og salig tilstand. Dette bliver til en suare for den arme, blinde og vanvittige hob, som gierne udbøller sig den vej, som best aNSTAAER den gamle Adam, og en foster for megen kamp og strid. Derfor klager HErren over Israhels Propheter, og dem, som lægte hans folktes daatrets skade, som den havde været ringe, og sagde: Fred, fred, dog der var ikke fred; Jer. 6, 14. ligesom hand tilforn havde klaget derover ved Esaia, og advaret sit folk for saadant bedrageri, naar hand siger Esa. 3, 12. Alie folk, de som prise dig salig, de forføre dig, og forstyrre den vej, som du skal gaae paa. Bort eget fordersede kiød og blod er tilbøneligt nok til, at hykle for os, og at giøre os sikre og trygge i vore egne veje, at vi skal haabe og tænke det beste om os selv, og vor tilstand; og enhver ugudelig og hyleler er rede til, at signe sig i sit hjerter, og at sige: det skal gaae mig vel, dog jeg vander, som mit hjerter tykkes. 5 Mos 29, 19. Komme nu saadanne mennesker, dertil, som staae i amselse, kaldes kloge, lærde, oplyste mennesker som vel vide, hvad ret er, som jo og tænke at blive salige, saa vel

II. Deel.

LII

som

som andre, og trøste disse hykkelske, letfindige og fiodelig-sindede gemytter, og prise dem salige for deres udvortes andagts, og een og anden godsfinnende giernings og udvortes dyrkelses skyld, saa giv de sig gierne og med glæde til roe, og lade sig der ved aldeles dysse i søvn, saa at ingen, som foreholder dem den fare, de staae udi, og hvor nær de ere ved helvede og fordervelse, høres eller troes af dem. Saa gik det fordem Israel, som var selv tryk og sikker, og ey hørde eller bøjede sit øre, men vandrede efter sit eget raad, efter sit onde hiertes fortredelighed. (Jer. 7, 24.) De bleve endnu langt mere deri styrkede, og forhærdede, da de falske Propheter og Præster priiste dem salige, hvorover H. Erren fører et bittert klagemaal i Jer. 23, 9. 11. sqq. Særdeles heder det v. 14. De omgaaes med løgn, og styrkede de ondes hænder, at de skal ikke omvende sig, hver fra sin ondskab, v. s. f. og atter v. 15. sqq. Af Propheterne i Jerusalem er øyensskalkhed udkommen i det gandske land. Saa sagde den H. Erre Zebaoth: Hør ikke paa Propheternes ord, som spaae eder, de bedræge eder, de skal prædike deres hiertes syn, ikke af H. Errens mund. Som sigg flux til dem, som foragte mig: H. Erren haver talt, I skal have fred; og de sigte til hver, som vandrer i sit hiertes stivhed: Der skal ingen ulykke komme over eder. Derfor siger H. Erren ved Esaiam: De forstyrre den vej, som du skulde gaae paa. Thi de vare da ubekymrede om, at høre om en bedre og rigtigere vej, da den vej, som de havde udbaldt sig, var langt behageligere for fiød og blod,

som ville formed. JEsu erlante saligh. 899

blod, og de paa denne indbildte sig, og lode sig indbilde, at blive salige. Derfor holdte de det for idel løgn og bedrøgeri, hvad de sande HErrens Propheete i HErrens navn vidnede for dem, som Jeremias klager cap. 20, 7.8. Jeg er dagligen til latter, hver bespottet mig. Thi naar jeg taler, maa jeg strige, og raabe om vold og ødeleggelse; thi HErrens ord er bleven mig dagligen til forhaanelse og til spot. Og naar HErren end paa det kierligste lokker og overtaler dem til, at betænke sig engang, og at staae engang stille paa veyene, og see til, og spørge hvor den gode vey mon være, at de maatte vandre paa den, og finde hvile for deres siele; saa sige de reent ud: Vi vil ikke gaae. Jer. 6, 16. Og naar hand ved sine vægtere, som hand havde sat over dem, raaber, at de skal give agt paa trompetens lyd, at de kunde vogte sig for fienden, og undflye ulykken og fordervelsen, da sige de: Vi vil ikke give agt derpaa. v. 17. Seer, kiere siele! saaledes er et hvert naturligt og fiodeligt menneske til sinds, førend det retteligen bliver bøyet og ydmyget ved HErrens ord, som opvækker de stfætere af sønnen, forskrekker de trængte, og knuser de stive og haarde hjerter. Ach! hvor mange iblant os prise sig selv salige, og lade sig prise salige, holde sig selv, og holdes af andre for Guds børn, og sande Christne, som ere arvinger til himmel og salighed, skiont de aldrig endnu ret have kiendt fredens vey, langt mindre vandret paa den! Hører dog, og staaer engang stille paa eders veye, hører af Jesu mund, hvilken den gode vey er, paa hvilken I i sand-

900 De bestaffenheder, der findes hos dem,  
hed fand finde hvile for eders sieler, og blive salige.  
Hand siger os det reent og tydeligt nok, hvo der er  
i sandhed salig, eller ikke: Lader os overbeye det  
med hverandre, hvad denne høieste sandheds mund  
lærer os, og af vor tekst betragte: Svad for bes-  
taffenheder, der findes hos dem, som ville i  
og formedelst Jesum erlange saligheden.  
Den trofaste Frelser give os selv sin Aand og naad-  
de dertil, at vi maae retteligen forstaae hans bellige  
villie, og hans trofaste raad til vor salighed, for sin  
barmhiertigheds skyld, Amen.

### Terten.

Matth. Cap. V. v. 1-12.

**S**en der hand saae folket, gif hand  
op paa et bierg, og der hand  
havde sat sig, gif hans disciple  
til ham. Og hand oplod sin mund, lærde  
dem, og sagde: Salige ere de fattige i aad-  
den; thi himmeriges rige er deres. Sa-  
lige ere de, som sørge; thi de skal husvales.  
Salige ere de sagtmodige; thi de skal arve  
jorden. Salige ere de, som hungre og tør-  
ste efter retfærdighed; thi de skal mættes.  
Salige ere de miskundelige; thi de skal faae  
miskundhed. Salige ere de rene af hjer-  
tet; thi de skal see Gud. Salige ere de  
fredsommelige; thi de skal kaldes Guds  
børn. Salige ere de, som lide forfølgelse  
for retfærdigheds skyld; thi himmeriges  
rige

som ville formed. **J**esu erlange saligh. 901  
rige er deres. Salige ere I, naar man  
bespøtter og forfølger eder, og taler alt ont  
mod eder for min skyld, og lyver det. Glæ-  
der og fryder eder; thi eders løn skal være  
megen i himlene: thi de have saa forfuldt  
Profheterne, som vare for eder.

**D**et som David til sin tid vidner, at de ere salig-  
ge, som vandre af gandske hierte efter **H**er-  
rens ord og vidnesbyrd i Mose lov, naar han  
siger: Psalm. 119, 1:3. Salige ere de, som leve  
frommeligen, de som vandre i **H**errens lov.  
Salige ere de, som holde hans vidnesbyrd;  
de ham søge af gandske hierte. Ja de, som  
gøre ikke misgerning, men vandre paa  
hans veye; det maae vi endnu mere sige om dem,  
som vandre efter **J**esu ord og vidnesbyrd, og i de  
veye, som han viser os paa, eftersom hans veye  
ere deylige veye, og alle hans stier ere fred.  
Ords. 3, 17. Og det bør vi des mere at agte for en  
uraggelig sandhed, at den alleneste er ret salig, der  
vandler i **J**esu veye, da han selv priser dem salige,  
som er det trofaste og sande Guds vidne, og vor  
eneste saliggjærelsens fyrste, som Paulus kalder  
ham, **1** Cor. 2, 10. men derimod raaber vee over dem,  
som ikke vandre i disse veye, i Luc. 6, 24. sqq. Vi  
ville strax vende os nærmere til **J**esu ord, og efter  
vort forfæt af dette Evangelis betragte:

**H**vad for beskaffenheder der findes  
hos dem, som ville i og formedelst **J**esu  
erlange saligheden.

902 De bestaffenheder, der findes hos dem,

I. Hvilke bestaffenheder der findes hos dem, der i og formedelt JEsu ville erlange saligheden.

II. Deres salighed, som disse bestaffenheder findes hos.

Herre JEsu! forbarme dig over os alle, at vi maae lære at kiende din vey, og tillige, hvor salige alle de ere, som vandre derpaa troiligen og indtil enden; og leed os ved din gode Aand paa denne din vey til salighed. Amen!

### Afhandling.

#### Den første Deel.

Saa vi nu I. betragte: hvad for bestaffenheder der findes hos dem, som ville i og formedelt JEsu erlange saligheden, saa merke vi hvorledes hand stroy viser os til den af ham ellers saa ofte forelagte omvendelses og troens orden, i det hand kræver allerførst fattigdom i aanden, sorg over synden, sagsmodighed, og hunger og tørst efter retfærdighed, hvorpaa hand kræver den sande omvendelses og troes retskafne frugter i levnet og lidelser, som ere barmhertighed, hiertets reenhed, fredssommelighed, og frimodighed i at lide forfølgelse for retfærdigheds skyld. Men lader os betragte hver i sær af disse vigtige egenskaber, som skal findes hos en sand Christen, og hvorledes vi skal begynde at komme paa den rette vey, og siden gaae frem derpaa. (1) Allerførst præser

som ville formed. Jesum erlange saligh. 203

ser Frelseren dem salige, som ere fattige i aanden. Det naturlige, u-omvendte og ubodsfærdige menneske er i sig selv stolt, riigt og mæt, og veed ikke, at det er elendigt, jammerligt, fattigt, blindt og nøgent. Ab. 3, 17. Det kiender hverken synden ret, og dens vederstyggelighed for Gud, ikke heller, hvor aldeles det heel igiennem i siel og legeme dermed er besmittet. Thi omendskiont saadan en kland have lært af sin catechismo, at hand er undfangen og fød i synd, og har overtraadt alle Herrens bud, og ikke kland holde Guds lov, og dermed har fortient Guds vrede og unaade, timelig straf og ewig fordommelse, saa er det dog gandske en anden ting, at vide disse ting efter udbortes kundskab, og af sine grove hedske gierninger og lovens prædiken at have nogen slags overbeviisning derom, at man er en syndere, og atter en anden ting, at finde og føle med smerte, angst og forfækkelse sit hertes inderste fordervelse, og sin naturlige tilstands store vederstyggelighed for Gud. Hvor dette kiendes, der skeer det, som Jakobus siger til hytlere og tvesindede mennesker, at deres latter omvendes til graad, og deres glæde til bedrøvelse. Jac. 4, 9. Det frekke, letsindige væsen, den sikkerhed, den lunkenhed og efterladenhed i bonnen, de undskyldninger, og at man gjør sine synder gierne ringe, og saa let og snart kland trøste sig selv, er et aabenbar beviis derpaa, at man ey har lært at kiende synd som synd. Men hvor den ret kiendes, føles og fornemmes, hvor man med opladte øyne begynder at see, hvor ilde synden har tilredt os, og hvilket ulyseligt skilsmisse den har gjort, og fremdeles i al

204 De bestaffenheder, der findes hos dem,

evighed vil gjøre imellem os og vor Gud, hvis vi ikke finde nogen vey til at reddes og frelses derfra, hvor man seer og merker, at hverken vi selv eller noget creatur i himmelen eller paa jorden fandt frie os fra dette døds legeme, der bliver man ret elendig, jammerlig og fattig i sig selv, da man seer, hvor blind og nøgen, ja hvor vederstyggelig og fordømmelig man er for Gud. Allarmod og elendighed i verden er som intet for saadan siel, som ret kiender og føler denne sin elendighed, og den skulde gierne findes villig til, at underkaste sig al lidelse, jammer og nød i verden, om den dermed kunde blive sin byrde qvit. Den seer ey allene, at den intet got har at vise frem for Gud, og at den har besmittet sin samvittighed med mange syndige tanker, ord og gierninger, med at gjøre det onde, og lade det gode; men den erkjender, at det gandske hoved er sygt og det gandske hjerter er svagt, fra fodsøle og indtil hovedet er intet heelt, Esa. 1, 5. 6. og den seer nu, at hjerterets inderste grund er efter den naturlige fødsel og tilstand gandske forderuet, ureen og forfængelig, gienstridig, uduelig, ja ulægelig, om ikke Herren selv vil see dertil, og forbarme sig. Seer, flere sieler, denne er den fattigdom i aanden, som Herren kræver, og hvor den er i sandhed, der er, hvor sielen ved saadan sin elendigheds erkjendelse og følelse, er rettskaffen bøyet og ydmyget for Gud, der er allerede sielen i en beredelse til salighed. Ikke at denne vor forderuede tilstands erkjendelse i sig selv fandt gjøre os salig, ligesaa lidet som en syg derfor er karsk, for den kiender sin sygdom og nød ret; men fordi saadan en siel gierne vil læges, søger

som ville formed. JEsu erlange saligh. 905

søger JEsu alvorlig i sin nød, og antager hans naade til sin lægedom med stor begierlighed og glæde, og anvender den til sin frelse og salighed; hvilket uden saadan aandts fattigdom ikke kand skee. Se endog saa findes denne aandelige fattigdom hos dem, som ere sande Guds børn, og i naade-standen; at de kiende, at al deres salighed er af Christo allene, og ikke af dem selv. Paa saadan aandts fattigdom følger nu i vores Evangelio (2) Sorg for synden, eller den bedrøvelse efter Gud, som gjør omvendelse til saliggjørelse, som man ikke fortryder. 2 Cor. 7, 10. Som syndens erkendelse og fornemmelse er, saa er og den derpaa følgende bedrøvelse. Det let- sindigste verdens barn har vel og bedrøvelse undertiden, endog saa for syndens skyld. Det er bedrøvet enten for den dermed følgende skam, skade og fortrede, eller og vel undertiden af samvittigheds pine, og frygt for lovens forbandelse og fordømmelse. Men alt dette hør endnu kun til den verdens bedrøvelse, som gjør døden, hvorved et menneske dog kand fare immerfort i synden; thi saa snart som den skam og skade er borte, eller glemt, som forvoldes ved synden, saa snart er og den frygt for at synde borte. Ja den frygt for belæde, og den deraf forarsagede bedrøvelse varer ofte neppe et øyeblik, og bringer ikke noget ret had til synden med sig, langt mindre en sand hiertens forandring. Derfor søger Guds Aand, formedelsi den forhen beskrevne retskafne synds kundskab og aandts fattigdom, at knuse det haarde herte, og gjøre synden ret til en utaalelig byrde for os. Man søger da ikke mere for nogen udbortes skams eller fortreds skyld, hvilken

man kiender sig værdig nok til at lide, ikke heller for at man frygter sig for menniskens straf, som man da gierne underkaster sig, ja ikke engang saa meget, fordi man frygter for helbede og fordømmelse, som at man har fortorner den naadige og hellige Gud, og gjort sig stinkende og vederstyggelig for hans øyne, og skilt sig ved hans venlige og kierlige samfund formedelt den hellige og skammelige synd, og de urene, fiodelige og forføngelige lyster; og fordi man har forvoldet den kiere Frelser saa store og svære lidelser og piinseler, ja helvedes angest og smerter formedelt sin egen og denne verdens urene kierlighed. Denne bedrøvelse gjør en siel ret leed og tied af synden, og at den bliver os ret til en byrde, som vi længe inderligen efter at befries for. Saadan ne blive ogsaa ved den orden beredte til salighed, ikke at bedrøvelsen i sig selv er en salighed, men for den gjør ombendelse til saliggjørelse, som os ikke fortryder. Saadan bedrøvelse bliver ogsaa ved, naar man er kommen i naade-stand. Herpaa følger (3) den spagfærdighed, eller sagtmodighed, som Jesus kræver. Saa længe som et menniske gaaer frem i sin blindhed og sikkerhed, og ey ret kiender synden, mindre bær sorg for synden, saa længe er der et frekt og ubrudt væsen hos det; og det er høvften ret bøyet for Gud eller mennisten. Men denne naturlige haardhed og frekthed falder nu bort, og man gaaer nu kraget, og heel saare nedbøyet. Ps. 38, 7. Saadan sørgende siel er ikke længer haard, paastaandes, selvraadig eller trodsig imod noget menniske, langt mindre imod Gud. Den lader alting sig befalde, lader gierne alting gaae

som ville formed. JEsu erlange saligh. 907

gaae over sig, og setter sin mund i støven, om  
der maa ske endnu er haab til. Begr. 3, 31.  
Den venter i stilhed, om den, som har gjort be-  
drøvet, vil igien forbarme sig efter sin store  
miskundhed. v. 32. Den knurrer og klager ikke,  
og er ey heller ilde til freds med HErrens tugtelse;  
og om den end trykker sig, og bruser i ham, saa  
stiller den sig dog igien, og bier efter HErren. Thi  
den erkender, at alting kommer an paa hans for-  
barmende Kierlighed, og den er intet værd, og duer  
til intet. Omendfiont nu saadan tilstand synes  
den elendigste, og er foragtet hos alle verdens stolte  
og frekke mennisker, omendfiont saadan siel maa  
lade sig alt befalde, og alt gaae over sig, hvad Gud  
og mennisker, saa at sige, bære paa den; saa er den  
dog i den rette orden til salighed, fordi den er ret be-  
qvem til at antage Guds naade, og nu kun reenli-  
gen vender sine øyne, uden egen bemøvelse, selv-ud-  
valgte beye, selvbehag og selvraadighed, til HErren  
og hans forbarmende Kierlighed. En sand Chri-  
sten er ogsaa altid spagfærdig, og aflegger aldrig  
denne beskaffenhed. Og derefter nævner JEsus  
(4) hunger og tørst efter retfærdighed. Den  
Hellige Skrift taler i særdeleshed om to slags retfær-  
dighed: den ene er den, som kommer af JEsu  
Christi troe, til alle og over dem alle, som troe,  
Rom. 3, 22. som skenkes uskyldt til alle bødfer-  
dige og troende syndere, nemlig den retfærdighed,  
som os tilregnes uden gierninger, for Christi giens-  
løsnings skyld, der har for os opfyldt al retfærdig-  
hed, at, ligesom ved eet menniskes ulydighed  
ere blevne mange syndere, saa skulde og man-  
ge

908 De bestaffenheder, der findes hos dem,

ge vorder retfærdige ved denne enes lydig-  
hed, Rom. 5, 19. der er bleven giort af Gud til  
synd for os, paa det vi skulde borde Guds retfærdig-  
hed i ham. 2 Cor. 5, 21. Den anden retfærdighed,  
som Skriften taler om, er den, som bestaaer i ly-  
dighed efter loven, der et menneske gjør, hvad  
ret og behageligt er for Gud, og vandrer i alle  
JEsus bud og stikke ustraffeligen, Luc. 1, 6.  
og øver sig selv, alcid at have en uskadt sam-  
vittighed, baade hos Gud og mennesken,  
Ap. G. 24, 16. og lever tugteligen, retfærdeli-  
gen og gudeligen i denne verden. Tit. 2, 12.  
Endstiont nu Frelseren, naar hand fordrer af sine  
en hunger og tørst, det er, en inderlig, hiertelig  
længsel og attraaе efter retfærdighed, særdeles mener  
den retfærdighed, som hand selv stæker os, for  
hvilken at erlange Paulus agtede alting for skade  
og skær, for JEsu kundskabs oppertigheds skyld, at  
hand maatte findes i ham, og have den ret-  
færdighed, som kom formedelt Christi troe;  
Phil. 3, 8. 9. saa bør dog den længsel, begierlighed  
og omhyggelighed for at tækkes og tiene Gud af  
gandste hierte, her ikke udelukkes. En siel, som er  
bleven fattig i aanden, af hiertet sørger for sine syn-  
der, og er i alle maader retstæffen bøyet og ydmyget  
for Gud, og har annammet den retfærdighed, som  
kommer af JEsu Christi troe, den længes ogsaa in-  
derligen efter, at komme i saadan retfærdig og hellig  
tilstand, i hvilken den kand tækkes Gud. Den er  
fiender nok, at den umueligen kand naaes ved egne  
giærninger, kræfter og bemøvelser. Derfor, naar  
den hører af Evangelio om den forsoning ved JEsu-  
sum,

sum, og den fuldkomne retfærdighed, som Gud  
 skænker dem, som troe, i Jesu blod og død, saa  
 længe den intet i verden saa faare efter, som at ifø-  
 res med denne retfærdighed, og som Paulus siger  
 om sig, at vinde Christum, og findes i ham,  
 for at faae deel i den retfærdighed ved troen af Gud.  
 Derfor agter den nu al sin egen gierning, udvor-  
 tes dyrkelse, og alt andet, hvorudi den tilforn har  
 søgt retfærdighed, for skade og skarn mod Jesu  
 kundskabs ypperlighed, (Phil. 3, 3. 8.) og trænger  
 saa længe ind til Jesum med bøn og troe, til den i  
 sandhed finder, at den er tagen til naade i den  
 elste, Eph. 1, 6. og har faaet forløsning ved  
 hans blod, som er syndernes forladelse, efter  
 hans naades riigdom. v. 7. Dog saadant men-  
 niske, som er fæd af synden, og føler dens byrde ret,  
 og i saadan sin siele-nød har lært at søge Jesum af  
 gandske herte, ey til et ondskabs skul, men til en  
 sand lægedom, det kand umueligen i lettsindighed  
 vende sig til syndens tjeneste paa nye igien. Ney,  
 men nu det er bleven friet fra synden, da er  
 det bleven retfærdighedens tiener, Rom. 6,  
 18. ja Guds tiener, som har sin frugt til hel-  
 liggjørelse. v. 22. Nu begynder det ret for alvor  
 at vandre i et nyt levnet, v. 4. og da det er for-  
 løst af sine fienders haand, saa tiener det nu her  
 efter Gud uden frygt, i hellighed og retfær-  
 dighed alle sine lives dage. Luc. 1, 74. 75. I  
 den saliggjørende naade, som saadan en er bleven  
 deelagtig udi, oplærer den fremdeles til at forsæ-  
 ge al ugudelighed og de verdslige begierin-  
 ger, og leve tugteligen, retfærdeligen, og  
 gude-

910 De bestaffenheder, der findes hos dem,  
gudeligen i denne verden. Tit, 2, 12. Hvis det  
ikke følger med denne tro og trost af Christi retfær-  
hed, saa er det idel bedrageri. Børn lille, siger  
Johannes, ingen forsøre eder. Hvo som gjør  
retfærdighed, er retfærdig, som hand er ret-  
færdig. Hvo som gjør synd, er af dievelen,  
thi dievelen synder af begyndelse. Dertil er  
Guds Søn aabenbaret, at hand skulde løse  
dievelens gierninger. Hver den, som er født  
af Gud, gjør ikke synd, thi hans sæd bliver i  
ham, og hand kand ikke synde, thi hand er  
født af Gud. Derudi ere Guds børn og die-  
velens børn aabenbare. Hver den, som ikke  
gør retfærdighed, er ikke af Gud, og hvo  
som ikke elsker sin broder. 1 Joh. 3, 7-10. Disse  
nu, som saaledes inderligen længes efter, at findes  
retfærdige for Gud, og at faae deel i Christi retfær-  
dighed, og siden ved Christi kraft at vandre i et hel-  
ligt og retfærdigt levet, dem priser Iesus salige;  
eftersom denne længsel vidner om deres bødferdig-  
heds og troes oprigtighed, og det er just saadanne,  
dem Iesus har lovet sin naade. Men at vi jo skal  
vide, at det ikke skal blive herved, at vi i vor elendig-  
heds veemodige erkiendelse have bøyet os for Gud,  
taget vores tilflugt til Iesum, og troet paa hans  
navn, men at vor ombendelse og troe nu herefter  
skal ogsaa vise sig i et helligt levet i sandhed og  
kraft, saa setter Iesus (5) dertil: Salige ere de  
miskundelige, eller de barmhiertige. Det er  
umueligt, at en siel, som har annammet naadens  
og retfærdighedens gaves overflodighed saa ufors-  
kyldt ved Iesu blod og død, skulde endnu, (saa  
læn

som ville formed. JEsu erlange saligh. 911

længe nemlig den bevarer naaden, ) være haard, ukiærlig og ubarmhiertig imod sin næste, i hvo det er, ven eller fiende. Thi erkjende vi, at vi og have forðum været uwise, ukydige, vildfarende, have tiend begieringer og adskillige vellyster, have vandret i ondskab og avind, været hadelige og hadet hverandre, og ere alleneſte frelste ved Guds vor Frelſeres fromhed og Kierlighed til menniskene, o. s. f. ſaa kand vi ikke beſpotte nogen, eller være kivagtige, men blive milde, og ſom bevise al ſagtmodighed mod alle mennisker. (Tit. 3, 25.) Ere vi i ſandhed antagne af Jeſu iblant Guds udvalgte, hellige og elſte, ſaa iſøre vi os og hietterlig barmhiertighed, fromhed, ydmyghed, ſagtmodighed, langmodighed, og fordrage hverandre, og tilgive hverandre indbyrdes, ſom Chriſtus tilgav os. Ja vi iſøre os over alting Kierligheden, ſom er fuldkommenheds baand. (Col. 3, 12-14.) Saa tage vi os ey allene de helliges nød an, og laane ſaadanne gierne herberge; men vi velſigne og dem, ſom os forfølge, og bande ikke. Vi glæde os da med de glade (nemlig i Herren,) og græde med de grædende (for nemmelig ſom græde over deres ſynd og elendighed,) o. s. f. Rom. 12, 13-15. Saa betale vi ikke nogen ont med ont; men have omſorg for det gode for alle menniskers aafyn. v. 17. Saadanne priſer Jeſus ſalige, thi de blive altid Guds og deres Frelſeres ſind mere ligedannede, og ſkal ſaaledes worde deres Fadens børn, ſom er i himlene. Matth. 5,

44-45. 199.

44-45. Iqq. Den som saaledes søger, at bevise sin troe i barmhiertighed imod sin næste, den søger og (6) at besitte sig i alle ting paa en ret hiertens reenhet. Det er troens art, at, som den virker formedelst kierlighed, Gal. 5, 6. saa renser den og hiertter, Ap. G. 15, 9. fra syndens og verdens kierlighed. Ja jo mere en siel ved troen lærer at kiende Gud sin Frelser, jo mere søger den, at vorde ham i alle maader liig, paa det den maa være værdig til at staae i hans samfund, som Johannes siger: Den der haver dette haab til ham, den renser sig selv, ligesom hand er reen. 1 Joh. 3, 3. Den der fatter de store forjættelser, om at have Gud til en Fader, og at være hans barn, den renser sig selv fra al kiøds og aands besmittelse, og søger at fuldende helligheden i guds frygt. 2 Cor. 7, 1. Den som annammer de største og dyrebare forjættelser, som os ere givne, at vi skulke blive deelagtige i den Guddommelige natur, den flyer og den forkrænkethed, som er i verden i begierlighed. 2 Pet. 1, 4. Den døder sine jordiske lemmer, horerie, ureenhet, blodagtighed, ond lyst, gierighed, og andre saadanne urene affecter og lyster, og betrakter de ting, som ere oven til, hvor Christus er, Col. 3, 2:5. og lader hjerter være der hvor hans liggendefæ er. Mat. 6, 21. Den aflegger det gamle menneske efter den første omgængelse, som forderves efter vildfarelsses begieringer; og fornyes i sit sinds aand, og især sig det nye menneske, som er skabt efter Gud i retfærdighed og sandheds hellighed, Eph. 4, 22. Iqq. Ja den gaaer ud,

som ville formed. **J**Esu erlange saligh. 913  
 ud, og frastiller sig, og vil nu ikke mere røre  
 noget ureent, 2 Cor. 6, 17. paa det den fand  
 tæfles Gud i alle ting. Saadanne priser **J**Esus  
 salige, fordi de altid mere blive skillede til en fuld-  
 kommen samfund med den rene og hellige Gud.  
 Alsaadanne kræver **J**Esus, (7) at de skal og være  
 fredsommelige, eller som det grædske ord lyder:  
 Fred-gjørere. Saadanne ere ret skillede til, at  
 formane andre, fordi de selv ere fulde af  
 godhed. Rom. 15, 14. De have draget blikket af  
 deres eget øye, og bør nu see til, at drage skæven af  
 deres broders øye. Matth. 7, 5. De ere nu i sand-  
 hed omvendte, og bør nu styrke deres brødre. Luc.  
 22, 32. De bør nu være gode huusholdere  
 over de adskillige naade-gaver, som de have  
 faaet, ogsaa i at omvende syndere fra deres veyes  
 vildfarelse, og frelse deres sieler fra døden. 1 Pet. 4,  
 10. Jak. 5, 19. 20. De ere de aandelige, som  
 fand hielpe dem til rette med sagtemodig-  
 heds aand, som forræstes af nogen brøst.  
 Gal. 6, 1. De fand og bør formane og opbygs-  
 ge hverandre; ja paamine de uskikkelige,  
 trøste de kleinmodige, opbiele de strøbelige,  
 og være langmodige mod alle. 1 Thess. 5, 11. 14.  
 Disse ere de stærkere, som kunde bære de vans-  
 mægtiges strøbeligheder, dog saa, at de derhos  
 ey befalde sig selv. Rom. 15, 1. Seer, disse ere de  
 rette freds-stiftere, som hielpe med til Christi riges  
 udbredelse, og at mange sieler maae blive deelagtige  
 i den naade og fred, som de selv have faaet deel i;  
 hvorefter de da og beredes til indbyrdes fred med alle  
 Guds børn, og aandens samfund i Christo **J**esu.

II. Deel.

M m m

Saa

914 De bestaffenheder, der findes hos dem,

Saadanne priser JEsus salige, fordi de have Guds deres Frelseres sind, der gierne vil, at alle skulle blive salige, og komme til sandheds erkendelse. 1 Tim. 2, 1-4. Endeligen (8) vil og JEsus have, at saadanne sande Christne og Christi efterfølgere ogsaa skal følge ham efter under lidelsen, og ved ingen gienbørdighed, trængsel eller forfølgelse lade sig afføre fra retfærdigheds vej. Derfor priser hand dem salige, som lide forfølgelse for retfærdigheds skyld, som bespottes, og tales ilde om for hans skyld. Intet høyere eller ædlere, end som trostak, og bestandighed paa en god vej. Hvorfor og Christus kun har lovet livens krone til dem, som ere ham troe indtil døden. Mat. 2, 10. Men skal en sand Christen bevise sig troe, saa bør hand ingenlunde frygte for de ring, hand skal lide. Discipelen er ikke over Mesteren, og ey tieneren over sin Herre. Have de da kaldet Zuus Herren Beelzebub, hvor meget mere skal de kalde hans tienere saaledes? Matth. 10, 24. 25. Derfor siger JEsus os det forud: I skal hades af alle for mit navns skyld; men hvo som bliver bestandig indtil enden, hand skal worde salig, c. 22. og formaner sine discipler, at de ikke skal frygte for dem, som ihjelslaae legemet, men ikke kand slaae sielen ihjæl. v. 28. Her er ingen forskiel, alle de, som vil leve gudeligen i Christo JEsu, skal forfølges. 2 Tim. 3, 12. Hvo som derfor elsker sit liv, skal miste det, men hvo som hadet sit liv i denne verden, skal forvare det til et evigt liv. Joh. 12, 25. Og saadanne priser JEsus

som ville formed. Jesum erlange saligh. 915  
sus salige, fordi de ikke hensnigte sig selv fra  
ham igien til fordervelsen, Ebr. 10, 39. ey bel-  
ler med Demas faae tierlighed igien til den-  
ne verden, 2 Tim. 4, 10. men blive varagtige hos  
ham i al trængsel og gienbørdighed.

## Den anden Deel,

tillige med

### Silegnelsen.

**S**ader os endnu høre noget II. om deres sa-  
lighed, som disse bestaaffenheder sin-  
des hos. Her var aldeles meget at sige,  
dersom vi kunde nøye overveje alle de dyrebare for-  
jættelser, som den trofaste Frelser i vor tekst tillægger  
saadanne sieler. Dette maae vi i særdeleshed vel  
agte paa, at ved en hver egenstaa tillegger og lover  
Christus dem, som i og formedelst ham erlange sa-  
ligheden, større og større forjættelser, endskiont den  
mindste af dem er alt meget stor, og har mere i sig,  
end al verden land give sine elskere og tjenere, ja end  
den kunde erlange, der, om mueligt var, kunde vinde  
den gandske verden. De fattige i aanden for-  
sikrer hand om, at himlenes rige hør dem  
til, det er, at de allerede har deel i det naadens ri-  
ge, som Jesus er kommen til, at skenke og oprette  
for sine troende, i retfærdighed, fred og glæde i den  
Hellig Aand. Rom. 14, 7. Endskiont de, saa  
længe de ikke endn uhar faaet troen, ikke endun be-  
sidde alle disse salige naade-gaver, som Jesus lo-  
ver dem, saa ere dog de, og ingen anden, i den orden,  
i hvilken Jesus kalder de arbejdende og besvarende  
M m m 2 sieler

sielte til sig, for at gjøre dem hoile. Lære de nu i deres aands fattigdom, at sørge for deres synder, saa lover Jesus dem, at de skal husvales, eller trostes. De skal virkelig erfare, at Jesus har borttaget deres synder, og har forløst dem af alle deres fienders haand; og hand skal selv glæde de been, som hand har sønderslaget. Hand skal see til den elendige, og som har en sønderstødt aand, og frygter for hans ord. Esa. 66, 2. Hand skal gjøre de ydmyges aand og de søndernusedes hjerter levende. Esa. 57, 15. Blive de ret spagfærdige, sagtsmodige, og saare nedbøiede, saa skal de derfor en gandske undertrykkes, og en glemmes for Gud evindeligen. De skal eye jorden, og have deel i den nye jord og himmel, i hvilke retfærdighed boer. 2 Pet. 3, 13. Herren skal ikke forlade dem i de ugudeliges haand, og en fordomme dem, naar de blive domte. Fordi de blye efter Herren, og nu begiere at holde hans nye, saa skal hand ophøje dem, at de skal arve landet, og see, naar de ugudelige skal udryddes. Ps. 37, 33-34. Ere de end, som de, der have intet, saa beholde de dog tilsidst alting, 2 Cor. 6, 10. item Marc. 10, 28. sqq. Sungre og tørste de efter retfærdighed, saa lover Jesus, at de skal mættes. Herren skal give dem deres hjerter begiering, og ikke begre dem, hvad deres mund beder. Her heder det: De elendige og de fattige ledte efter vand, og der er intet, deres tunge blev forsmægtet af tørsten; Jeg Herren, jeg vil bønhøre dem, jeg Israels Gud vil ikke forlade dem. Jeg vil aabne floder paa høiene, og kilder midt paa marken, o. s. f. Esa. 41, 17. 18. Herren byder selv  
den

som ville formed. **J**Esu erlange saligh. 917

den tørstige at komme, og den der vil, at tage livs-  
sens vand uforstyldt. **Ma**b. 22, 17. Her gives  
sielene en evig trost, og et got haab i naade. 1 **Thess**.  
3, 16. Her kjøbes uden betaling baade viin og  
mælk, og sielene æde der gode, og forlyste sig i  
det fede, v. s. f. **Esa**. 55, 123. Her giver **Faderen**  
den **Hellig Aand** dem, som ham bede. **Luc**. 11, 13.  
**Ja** her skenkes al den **Guddommelige kraft**, som  
hør til liv og gudsfægtighed, ved hans kundskab, som  
os har kaldet ved herlighed og dyd. 2 **Pet**. 1, 3.  
Blive de misfundelige og barmhiertige, saa  
lover ham dem, at de skal faae barmhiertig-  
hed. Den naade og barmhiertighed, som de have  
erlangt i **Christo**, skal ey allene ikke borttages fra  
dem igien, som fra den gieldbundne spend, **Matth**.  
18/32. sgg. men dem skal vederfares altid større og  
større barmhiertighed, saa at ikke et beggere koldt  
vand, som gives i troe og tierlighed, skal miste sin  
naade-løn; **Matth**. 10, 42. saa at endog barmhiertig-  
igheden, som bevises af en reen grund, roser sig  
imod dommen, **Ja** 2, 13. og **Christus** anseer al-  
ting, som det var ham selv vederfaaret. **Matth**. 25,  
34. sgg. **Ere** de rene af hjerter, saa skal de efter  
**Jesu** forjættelse agtes værdige til at see **Gud**.  
**H**Erren skal ikke lade dem fejle i deres haab, da de  
have renset sig, efter hans egen befaling, ved **Jesu**  
og hans **Aands kraft**, for at tækkes ham, og at  
komme i hans samfund, som er saa reen og hellig.  
De skal see ham her i troen, og lifset i bekvælsen.  
De skal see ey allene hans naade, godhed og velsig-  
nelse over sig, men ogsaa ham selv, saasom hand  
er. 1 **Joh**. 3, 2. De skal see hans ansigt, og hans

M m m 3

navn

918 De beskaffenheder, der findes hos dem,  
navn skal være i deres pander. Ab. 22, 4. Ere de  
fredsommelige, og rette fredsgjørerere, saa skal  
de efter Jesu løfte kaldes Guds børn. De ha-  
ve allerede magt, at kalde sig saaledes, saa snart de  
komme formedeltst troen til Christum. Joh. 1, 12.  
Men nu stadfæstes dem denne deres børne-rettig-  
hed, fordi de ere deres Faders rette børn, i det de lig-  
ne ham i kjerlighed, medlidenhed, og at de bære om-  
hyggelighed for alle menneskers frelse og salighed.  
De ere de rette rigets arvinger, som skal arve al-  
ting. Ab. 21, 7. De, som underviste andre, skal  
skinne, som den udstrakte befæstnings skiv, og de,  
som have retfærdiggjort mange, som stierne  
evindeligt og altid. Dan. 12, 3. Ja, som solen, skulle  
disse retfærdige skinne i deres Faders rige. Matth.  
13, 43. Lide de endeligen forfølgelse for retfæ-  
rdigheds skyld, og derhos saaledes stride troens gode  
strid, at de bevare troen og en god samvittighed,  
saa skal himlens rige være og blive deres,  
det er, ligesom de her have tienst Gud i retfærdighed,  
fred og glæde i den Hellig Aand, i naadens rige, saa  
skal og retfærdighedens krone dem stenges i ærens  
rige; og de, som ere komne af den store trang-  
sel, og have toet deres lange kjæde, og gjort  
dem hvide i Lammets blod, skal være for  
Guds stoel, og dyrke ham dag og nat i hans  
tempel, og den, som sidder paa stolen, skal be-  
række dem. De skal ikke hungre eller tørste  
mere: solen skal ey heller falde paa dem, eller  
nogen brynde. Thi Lammets, som er midt i  
stolen, skal føde dem, og ledsage dem til de le-  
vende vands kilde, og Gud skal afstørre al  
graad

som ville formed. **J**Esu erlange saligh. 919  
graad af deres syne. **Ab.** 7, 14, 17. **J**a den  
**H**Erre Gud skal oplyse dem, og de skal regne  
re i al evighed. **Ab.** 22, 5.

**O!** I elskelige, lader os ikke forsomme saadan  
saliggjorelse! lader os redeligen prøve os selv, om vi  
findes paa denne vej, eller ikke? lader os ikke hylle  
for os selv! Er det saa, at vi maae bekiende, vi ere  
ikke komne paa denne vej, eller ere vigede tilbage  
igien derfra, o! saa lader os ikke forhærde vore hjer-  
ter, da vi paa denne dag atter høre **H**Errens røst.  
**Ach!** det er tiid, at opstaae af søvne, da saliggjorel-  
sen legges os saa nær for syne og paa hjerter. **L**ader  
dog, **I**ulyksalige verdens børn og hylere! **J**esu  
prædiken om den rette og sande salighed oplukke  
eders syne, og bevæge eders hjerter til, at forlade den  
ulyksalige vej, som **I** hidindtil har vandret paa, og  
udvælge denne saa salige og herlige vej, endstønt  
den agtes for ulyksalig og bedrøvelig af alle fiende-  
lig sindede mennisker. Gaaer det end haardt paa,  
saa ere **I** dog salige; thi sandheds mund har sagt  
det. Men **I** bodfærdige, angergivne og beangstede  
siele, hører dog, hvor salige **I** ere og skal blive, om  
**I** vil blive troeligen paa denne vej, **Og I**, som har  
allerede begyndt at smage noget af **H**Errens dyre-  
bare forjættelse, bliver ved en god trøst, og la-  
der eders hænder ikke synke; thi eders gier-  
ning haver løn, 2 **Krøn.** 15, 7. og eders arbeide  
i **H**Erren er ikke forgiaves. 1 **Cor.** 15, 58.

**Ach!** du trofaste Frelser, **J**esu **C**hriste!  
**G**jør os alle, som dette høre, ogsaa deels  
agtige i denne din sande salighed; og leed os  
selv paa sandheds vej, til salighed. **Amen.**

M m m 4

Paa